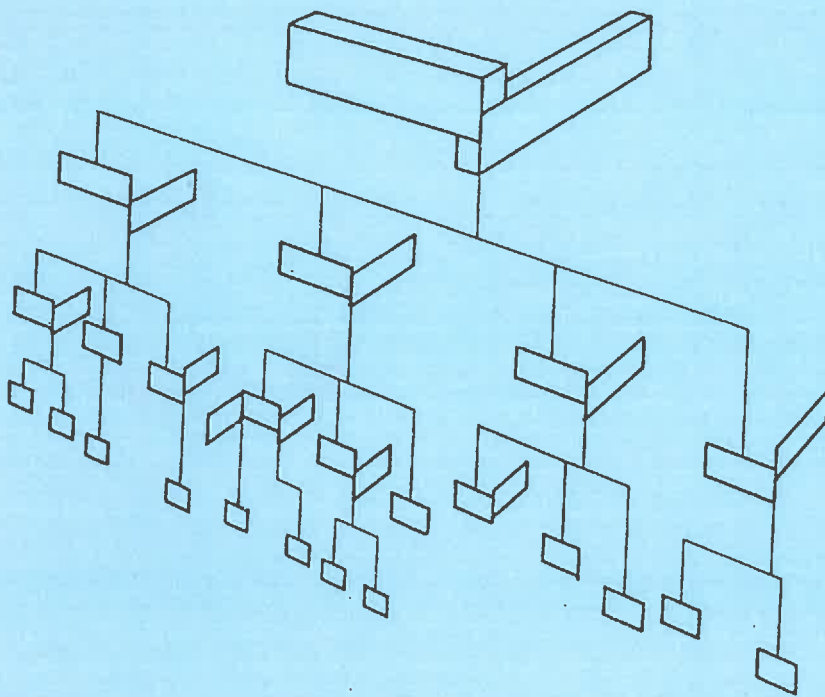

ORPANA

N:o 4.
1984

Hannu Paasonen:
Taiteen tekijänä

Matti Koittola:
Arvokas vanhojen
asiakirjojen löytö

Jorma Räsänen:
Telta ja telturit

Elja Penttilä:
Lastenkirjat

Briitta Kekki:
TSS:n retki Turkuun

Eila Vihtiälä:
Miten kirjoitan
esivanhempieni
etunimet

Liisa Ristonen:
Muistelmia Turkin
sodan aikaisesta
Lotta Svärdistä

ISSN 0359-128 X

ORPANA

Tampereen Seudun Sukututkimusseura r.y: tiedotuslehti
(ISSN 0359-128^X)
N:o 4 1984

Toimittaja: Pasi Kuusiluoma
Kitkijäkuja 5, 33700 Tampere
puh. 177 942

Puhteeksikirjoitus: Marjatta Rintala
Kalkunviertotie 1 D 63, 33330 Tampere
puh. 431 292

Myynti ja tilaukset: Milja Piepponen
Aleksanterinkatu 35 B 5, 33100 Tampere
puh. 327 68

Kansilehti: Kalevi Mäki-Kihniä

Paino ja nidonta: Kopiopaino Ky.
Rautatienkatu 12, 33100 Tampere
puh. 313 16

Seuraavaan Orpanan numeroon tarkoitettu materiaali on oltava toimittajalla viimeistään seuran kokouksessa 12.2.1985 tai postitse 1.3.1985 mennessä.

Orpanaa voidaan toimittaa tilaajille myös postitse, jolloin hintaan lisätään postimaksu. Maksu suoritetaan mukana seuraavalla tilillepanokortilla seuran tilille. On mahdollista myös etukäteen tilata koko lehden vuosikerta. Tilaukset osoitetaan Milja Piepposelle. Häneltä voi tiedustella myös Orpanan ja seuran vuosikirjojen vanhoja numeroita, joita kaikkia on toistaiseksi saatavissa.

TAMPEREEN SEUDUN SUKUTUTKIMUSSEURA R.Y.

Puheenjohtaja: Vesa Leppänen
Lahtomäenkatu 10 C 18, 33580 Tampere
puh. 634 404

Sihteeri: Meri Tila
Rimminkatu 25 B 4, 33250 Tampere
puh. 231 24

Rahastonhoitaja: Rakel Kivimaa
Sammonkatu 25 K 105, 33540 Tampere
puh. 611 244

Edellisten kokousten ohjelmasta

23. lokakuuta seuran kokouksessa esitelmöi FM Juhani Raiskio aiheesta "Lauri Orispää ja vepsäläiset". Esitelmässään Rainio kertoi seuramme edesmenneen perustaja- ja kunniajäsenen varatuomari Lauri Orispään toiminnasta jatkosodan aikana miehitetyn Vepsän aluepäällikkönä. Tämän erittäin mielenkiintoisen esitelmän voimme lukea seuran vuosikirjasta, joka julkaistaan kevätkaudella -85. 6. marraskuuta pidettiin seuran syyskokous eli osa vuosikokouksesta. Kokouksen puheenjohtajana toimi Olavi Karkia ja sihteerinä Meri Tila sekä pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Liisa Ristonen ja Kirsti Marjamäki. Kokouksen asialistalla oli mm. henkilövalinnat. Syyskokous teki seuraavat valinnat seuran toimihenkilöiksi alkaen vuoden 1985 alusta:

puheenjohtaja: Meri Tila
sihteeri: Leila Mäkinen
rahastonhoitaja: Rakel Kivimaa
hallituksen muut jäsenet: Orvo Lipponen, Osmo Merikoski ja Jorma Räsänen
tilintarkastajat: Matti Koittola ja Matti Saarenpää, varamiehet Tarja Taskinen ja Helmi Friman

Syyskokouksessa käsiteltiin myös seuran talousarviota seuraavalle vuodelle ja jäsenmaksuksi vahvistettiin 30 markkaa. Seuran

tilivuosi on ensi vuonna ensimmäistä kertaa kalenterivuosi. Syyskokouksen pöytäkirjaan merkittiin kiitos seuran eronneelle puheenjohtajalle Vesa Leppäselle. Kokousväki lausui kiitollisuutensa myös seuran sihteerin Meri Tilan tekemää arvokasta työtä kohtaan. Varsinaisen kokouksen jälkeen Vesa Leppänen kertoi yhteydenotostaan TV 2:een koskien nauhoitusta, joka taltioitiin keväällä seuran kokouksessa. Tuo taltiointi tullaan esittämään 2.1.1985 alkavassa kolmiosaisessa sukututkimusta käsittelevässä TV-sarjassa. -- Seuran kokouksessa 20. marraskuuta kirjailija Uolevi Nojonen kertoi kirjansa "Kylän synty" syntyvaiheista ja siihen liittyneistä tutkimuksistaan. Uolevi Nojonen on julkaissut myös aikaisemmin sukututkimukseen liittyvän teoksen, nimittäin kuuluisasta kurulaisesta maakauppiaasta Antti Toikkosesta kertovan kirjan "Antista Anttiin". Seuran jäsen Kyllikki Helenius kertoi itsensä ja Uolevi Nojosen yhteisistä esivanhemmista sekä Hällström- ja af Hällström-sukujen kantaparista Petter Hällströmistä ja Elisabet Arinista. Seuran puheenjohtaja kertoi KOKE:n eli Kansainvälisen Opintokeskuksen virkailijan Taisto Suontaustan ottaneen yhteyttä ja ilmoittaneen, että KOKE järjestää 23. - 24.3.1985 valtakunnalliset sukututkimuspäivät Tampereella. KOKE tiettävästi itse hoitaa kaikki sukututkimuspäivien järjestelyt.

Seuran hallituksen kokouksista

Seuran hallitus piti 30.11. kokouksen, jossa valmisteltiin syyskokousta ja talousarviota sekä suunniteltiin kevätkauden 1985 ohjelmaa. Siellä todettiin myös seuran jäsenmäärä, joka tällä hetkellä on 166 ja joka oli kuluneen puolitoista vuotta kestäneen toimintakauden aikana noussut kolmellakymmenellä. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin seuran jäsenten keskuudessa tulleesta ajatuksesta, että julkaistaisiin Tampereen Seudun Sukututkimusseuran oma sukututkijaluettelo, josta kävisi ilmi kunkin jäsenen tutkimuskohteet. Asiasta ei tehty vielä päätöstä. -- 27.11 pidetyssä hallituksen kokouksessa päätettiin, että seura ei järjestä vuotuista sukututkimuspäivää tammikuussa 1985, koska Kansainvälinen Opintokeskus KOKE järjestää maaliskuussa valtakunnalliset sukututkimuspäivä Tampereella. Kokous vahvisti kevätkauden 1985 ohjelman, josta mainittakoon, että kokoontumisia on yhteensä

kuusi sekä kevätretki toukokuussa. Muutamissa kokouksissa on seuran jäsenten mahdollisuus esittää tutkimusongelmiaan, joihin pyritään joukolla etsimään ratkaisuja. Ongelmien olisi hyvä olla jo etukäteen valmisteltuja ja vaikkapa kirjallisia, jotka joko asianomainen itse tai esimerkiksi puheenjohtaja esittää jäsenille. Ongelmien vastaukset tullaan julkaisemaan Orpanassa. Lisäksi hallitus päätti tutkia mahdollisuuksia hankkia seuran omistukseen kasettinauhuri, jolla voitaisiin nauhoittaa kokouksissa pidettävät esitelmät.

...

Ylöjärven Mäkkylän sukukirja
on valmis

Yhdistyksemme vuosikirjassa 1983-1984 olen kertonut minulla tekeillä olleesta Ylöjärven Mäkkylän suvun selvittelystä. Tämä työ on nyt valmistunut kirjana nimeltä "Ylöjärven Mäkkylän suku 1795-1980". Ensimmäinen painos otettiin ennakkotilausten määrän mukaisesti ja yksi kappale luovutetaan Tampereen Kaupunginkirjastoon. Mikäli Orpanan lukijoissa on halukkaista ostajia, pyydän ottamaan yhteyttä minuun puhelimitse numeroon 461554 niin keskustellaan.

Osmo Merikoski

Ostakaa mikrofilmien
lukulaite!

Olemme aikeissa hankkia itsellemme VIDILOG-nimisen mikrofilmien lukulaitteen. Sen ohjehinta on nykyään 3400 mk, mutta sukututkijat saavat sen hintaan 2750 mk. Mikäli yhdellä kertaa ostetaan pari kolme laitetta alennus on vielä 15% ja jos laitteita ostetaan samalla kertaa vielä tätäkin useampi kappale, voi prosentti tästä vielä nousta. Niitä sukututkijoita, jotka ovat asiasta kiinnostuneita, pyydämme ottamaan meihin puhelimitse yhteyttä numeroon 176921 joulukuun puoleen väliin mennessä.

Salme ja Toivo
Tuominen

Hannu Paasonen

Taiteen tekijä

Orpanan ja vuosikirjojen kansien suunnittelija saakoon sananvuoron. Hannu Paasonen kertoo taiteesta. Seuramme julkaisujen kansia on kiitelty. Niitä on tutkittu ja usein kysytty, kuka on H.Paasonen, mikä hän on miehiään ja miksi hän piirtää juuri noin kuin se kansikuvissa näkyy. Itse hän käyttää titteliä taiteilija, tuotesuunnittelija ja itse hän kertoo nyt seuramme jäsenille miksi ja miten. Jo on aikakin. Huutakaamme taiteilija esiin!

K.H.

Luonteeltani olen niin rauhaa rakastava, että synnyin vasta muutama päivä sen jälkeen, kun isä tuli rintamalta kotiin Mäntyharjulle. Pienenä tein leikkikavereilleni ja itselleni leikkikalut ja sitten leikittiin. Kaverit katselivat vieressä hieman kateellisina, miten kätevästi uudet lelut syntyivät. Oppikouluaikana sain hieman rahaakin tekemällä sormuksia ja piippuja. Piirustusnumerokaan ei ollut keskiarvoa alentava ja antoi jo kansakoulun alaluokilla pientä ekstran tuntua taiteen tekemisen suuntaan. Rippikouluiästä lähtien on syntynytkin veistoksia, piirustuksia, maalauksia ja koruja tasaisen kiihtyvään tahtiin. Varsinaiseksi leipäammattiksia tuli toinen mielenkiinnon kohde, tekniikka. Se toi Tampereen teknillisen ansiosta Tampereen seudulle ja on johtanut tuotesuunnittelijaksi Tampellan Tamrockiin.

Taiteen puoli on kuitenkin se henkisesti tärkeämpi ja välttämättömämpi! Rohkeutta lähteä puhtaasti taiteen varassa elämiseen ei ole vielä ollut. Toive tästä on kuitenkin koko ajan mielessä, mutta olisi pitänyt valita kaupan ala, jotta osaisi järjestää

öiden markkinoinnin. Tämän hetken yleisimmät markkinointikanavat ovat taidekauppiaitten kautta sekä oman näyttelyn järjestämisellä ja sieltä mahdollisella myymisellä. Parasta tapaa taiteilijan ja ostajan kannalta käytetään turhan vähän, mutta saisi kernaasti yleistyä. Tämä on sitä, että ostetaan taiteilijalta suoraan ilman välikäsiä. Ei ole tiedossani yhtään taiteilijaa, joka panisi pahakseen, jos joku tulee ja haluaa vaikka vain nähdä teoksia ja sopivan löytyessä harkita ostamista. Edesmenneiden taiteilijoiden teosta ja jo kerran myytyjen kohdallahan tämä suoraan osto ei käy. Omien teosteni osalta myynti on ollut satunaista, mutta en ole aktiivisesti markkinoinutkaan. Ajatuksena on pitää jonkin verran teoksia näyttelyä varten.

Taiteen ostajilla on myös kovin suuri taipumus uskoa kauppiaita, jotka mielellään esittelevät ns. matrikelitaiteilijoiden kovin vaihtelevantasoisia teoksia, eivätkä usko omaan mielipiteeseensä ja terveeseen ajatteluun. On tietysti hyvä ottaa hankintatapahumaan mukaan henkilö, joka on ollut taiteen kanssa suhteellisen paljon tekemisissä ja perehtynyt siihen, ellei itsellä ole riittävää kokemusta.

Tämä kaupanteosta, jota tehdään rahalla. Toinen puoli on ns. talkootyöt, joita tulee silloin tällöin tehdyksi. Jotkut talkootyöt ovat mielenkiintoisia, kuten nämä Tampereen Seudun Sukutukimuseuran vuosikirjojen kannet, joita olen jo muutamia piirtänyt. Talkootyön on tehnyt miellyttäväksi se tapa, millä on minulle esitetty ja miten siihen on myöhemmin suhtauduttu. Ahkerien, toimivien ihmisten hyväksi on miellyttävää työskennellä.

Hannu Paasonen
taiteilija, tuotesuunnittelija

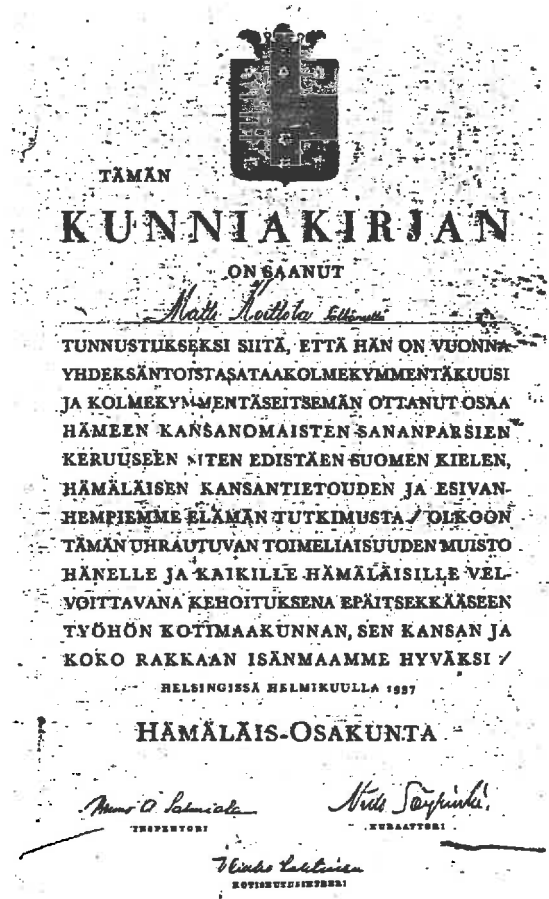
Kehontie 10
37120 Nokia 2
puh: 931-414457

Matti Koittola

Arvokas vanhojen asiakirjojen
löytö

Kun jo pienestä pitäen olen ollut kiinnostunut kotimaani ja synnyinseutuni vaiheista sekä tähän liittyen tallentanut erilaista vanhaa, esineitä, kirjoja ja kaikenlaista kirjallista aineistoa, on tämän kiinnostuksen tuloksena vuosikymmenien myötä kertynyt melkoisesti tällaista materiaalia. Tästä materiaalista ovat peräisin mm. useat Orpanassa julkaistut erilaiset viranomais-ten tiedotteet sekä verotusta, asevelvollisuutta ym. koskevat kuitit ja luettelot. Sukututkijana koen pieniestäkin esivanhempien aikaa ja elämää valottavista pikkudokumenteista sekä iloa että hyötyä. Kiinnostukseni kansanperinteeseen sai ehkä alkunsa osallistuessani 14-vuotiaana hämäläisten sananparsien keruuseen saaden niitä kokoon 435 kappaletta. Tästä aherruksesta on muistona kunniakirja, josta ohessa kopio.

Mistä sitten ovat peräisin Sirkku ja Matti Koittolan hallussa oleva aineisto? Olin noin 20 vuotta sitten keräämässä Tampere-Seuralle jättepaperia, jota saimme lahjoituksena mm. Pispalassa Pättiniemenkadulla sijaitsevasta Eräsen (ent.Solin) aitasta. Sieltä saadun jättepaperin joukossa oli niin mielenkiintoiselta näyttävää aineistoa, että suoritin Pirkkalan Pereelle siirretyn paperikasan tutkimista useana päivänä pelastaen siitä yhtä sun toista myöhemmin yksityiskohtaisemmin seulottavaksi.

TÄMÄN
KUNNIAKIRJAN
ON SAANUT

Matti Koittola

TUNNUSTUKSEKSI SIITÄ, ETTÄ HÄN ON VUONNA
YHDEKSÄNTOISTAATAAKOLMEKYMMENTÄKUUSI
JA KOLMEKYMMENTÄSEITSEMÄN OTTANUT OSAA
HÄMEEN KANSANOMAISTEN SANANPARSIEN
KERUUSEEN NITEN EDISTÄEN SUOMEN KIELEN,
HÄMÄLÄISEN KANSANTIEDON JA ESIVAN-
HEMPIEMME ELÄMÄN TUTKIMUSTA / OIKOON
TÄMÄN UHRAUTUVAN TOIMELIAISUUDEN MUISTO
HÄNELLE JA KAIKILLE HÄMÄLÄISILLE VEL-
VOITTAVANA KEHOITUKSENA EPÄITSEKKÄÄSEEN
TYÖHÖN KOTIMAAKUNNAN, SEN KANSAN JA
KOKO RAKKAAN ISÄNMAAMME HYVÄKSI /

HELSINGISSÄ HELMIKUULLA 1937

HÄMÄLÄIS-OSAKUNTA

Matti O. Laksala
PÄÄTTELYS

Matti Särjämäki
KIRJALLINEN

Vilho Lehtinen
KOPIOVAIKUTTEEN

Tähän mennessä seulontaa suorittaessani ei ole ollut tarvis heittää mitään pois. Sen verran rakas ja mielenkiintoinen tuo löytö on ollut. 60-70 vuoden ajan näitä papereita oli tallentanut Kaarle Solin, myöhemmin Saarnivaara, Pohjois-Pirkkalan Hykyn kylässä.

Kaarle Solin oli torppari Antti Solinin poika ja syntyi 23.11.1865 Messukylässä. Hän oli palvellut 7. Hämeen tark'ampujapataljoonan 2. komppaniassa, mistä hän vapautui vuonna 1891. Sen jälkeen hän palveli Pispalassa poliisikonstaapelina ja toimitti arvostettuna sen aikaisena virkamiehenä patsi viranhoitoonsa kuuluvia tehtäviä, mutta myös paikkakuntalaisten avuksi erilaisia oikeudellisia asioita. Se, että hän tunnollisena lainvalvojana ja erilaisten asioiden hoitajana talletti tarkkaan kaikkea "käsissä ollutta", saa minut kiitollisuudella ajattelemaan aina Kaarle Solinia.

Yrjöns. Kaarle Solin
2° Komppania Solin
Putoonan alieupseeri Kaarle Solin
1891.
Oskari...
7° Hämeen Suomalaisen Tark'ampujapataljoonassa 2° Komppaniassa
Yrjöns. opettaja
Kaarle Solin
1891 20g.

Kaarle Solin

Kaarle Solin
P. Yrjöns. Kaarle Solin
Kaarle Solin
Miehi
Siih
Syntynyt Messukylän pitäjässä
20.11.1865. Marraskuuta
jonka isä torppari Antti
Solin alieupseeri Suomessa
vuokruviki... aikana
Putoonan alieupseeri Kaarle Solin

Kaarle Solinin vuoden 1891
Kansanvalistusseuran kalenterin
kansilehdille tekemiä kirjoitelmia.

Toinen löytöpaikka, mistä on peräisin runsas määrä vuosisadan alun tukkukauppojen laskuja, aikakauslehtiä, vanhoja kirjoja sekä noin 100 vuoden ikäistä yksityiskirjeenvaihtoa, oli Lindforsin kauppiassuvun kiinteistö Vilppulan asemalla. Suvun jäseniä ovat mm. seuramme jäsenet Sirkku Koittola (o.s. Sankila) ja Unto Sankila. Lindforsin kauppaa pitivät vuosina 1892-1975 Johan Petter Lindfors, Eemil Lindfors ja viimeksi Paul Lindfors. Oheisena Sirkun ja Unton isoisän vanhempien katekismusten kansilehdistä kopiot. Johan Petter Lindfors oli syntynyt 27.5.1839 Pedersöressa ja Edla Gustava Hietala 23.6.1842 Ryttylässä.

Doct. Mart. Luthers
Lilla Cateches,
 med
Förklaring
 af
 Doct. M. Svebilus,
 Årkebiskop.

—

På Kongl. Maj:ts Nådiga Befallning
 Öfversedd.

Exemplaret kostar 4 1/2 kop. Sthver.

Helsingfors, J. C. Frenckell & Son, 1850.

*J. C. Frenckell & Son
 Helsingfors 1850
 Edla Gustava Hietala
 Kostur 10*

Lutheruksen
 Wähän
 Katechismuksen
 Yksinkertainen
Selitys
 Ryssymysten
 Ja
 Wastausten
 Tautta
 Toimitettu
 OLAUS SVEBILIUSelta,
 Archi-Pispalta Upsalassa.
 Sen suuren hyödytyksen tähden
 Suomeksi käänny,
 Ja nyt
 Wastaudesta ylläkäätän ja
 Suomen kieleen luonnon jälken otettu
 Armollisella Wapaudella.
 Exmpl. myyhdään sitomat. 20 kop. Sthver.
 Helsingforsissa ja Turussa, 1850.
 Prantästy J. C. Frenckellin ja
 Wokan työlä.

Edla Gustava

Jorma Räsänen

Telta ja telturit.

Uuno 1770 Copulati
 Seinjärvi
 Dec. 26. Eric Ers och Pigan
 Margreta Matsdr med
 band och kyrkans pell.

Anno 1770 Copulati

Seinjärvi

Dec. 26. Eric Ers och pigan Margreta

Matsdr med band och kyrkans pell.

Vihittyjen luettelossa saattoi olla merkittynä tavanomais-
 ten tietojen lisäksi jotain, joka viittasi itse vihkitoimituk-
 sen muodolliseen puoleen eli niihin ulkonaisiin keinoihin, joil-
 la tapahtuman juhlallisuutta korostettiin. Sellainen on tuossa
 edellä olevassa ilmoituksessa merkintä, että vihkiminen tapah-
 tui "med band och kyrkans pell."

Näkee myös muunlaisia merkintöjä, esim.

- med band och unga pell
- med skrud
- med band och nya pell
- med band utan kyrkans pell
- med skrud och egen pell
- med band och gamla pellet.

Nämä merkinnät osoittavat, että seurakunnassa pidettiin
 saatavilla tietynlaista tarpeistoa maksua vastaan. Maksu näkyy

sitten kirkon tilikirjassa. Kesäisin nykyään näytösluontoisina toimitettavat "kruunuhäät" kuvaavat vanhoja häätapoja koristuksineen, vaatteineen ja häihin liittyvine tapoineen.

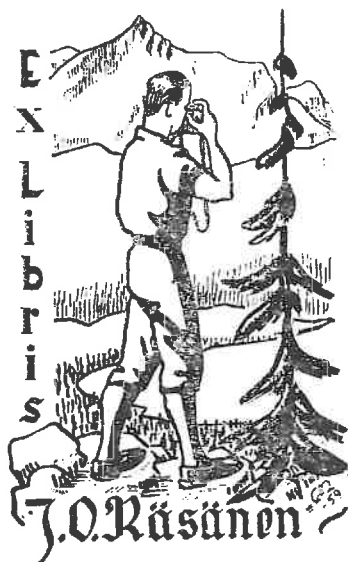
Sana pell on vieraan tuntuinen. Pellistä ja pellin käytöstä on Kustaa Vilkuna julkaissut kirjassaan "Kihlakunta ja häävuoide" laajan tutkielman. Sen mukaan sana "pell" esiintyy myös muodoissa "päll" (brudpäll, pällhimmel, pällhällare). Sanan lähtökohtana Vilkuna pitää latinan sanaa pallium, joka sanakirjassa suomennetaan "viitta, vaippa." Kirkollisissa keskiajan lähteissä se on tarkoittanut morsiuusteltaa. "Telta" on Agricolan käyttöön ottama nimitys, kansankielen mukaisesti. Tutkimuksessaan Vilkuna johdattelee sanan muodostumisen palliumista suomenkielen mukaiseksi teltaksi.

Teltaa käytettiin vihittäessä sekä kotona että kirkossa. Voitiin käyttää omaa tai kirkon teltaa. Seurakunnassa oli maksumaa vastaan käytettävissä morsianvarusteita (Brudskrudar). Telta oli neliömäinen peite, jota pidettiin morsiusparin yläpuolella, kun he polvistuivat papin edessä kirkollisen vihkimisen vanhimman osan eli morsiusmessun aikana. Vihkiminen käsittää avioliittoon aikovien yhdistämisen (copulatio) ja siihen liittyvän siunaamisen (benedictio). Näin on nykyään ja näin se oli jo kauan sitten. Tähän saattoi vielä 1913 kirkolliskokouksen hyväksymän vihkitoimituksen A-kaavan kuudennen kohdan mukaan pyytää yhdistämään morsiusmessun ja tällöin oli oikea hetki pitää teltaa pariskunnan päällä.

Teltan pitäjinä oli neljä tai useampi nuori tyttö ja poika pareittain. He olivat telttureita ja olivat vihkiparin lisäksi tilaisuuden tärkeimmät henkilöt. Teltaa ei sopinut kuitenkaan käyttää missä tahansa häissä. Se tuli kysymykseen vain silloin kun morsian oli neitsyt ja synnytyskelpoinen. "Ikään tullutten" ja leskivaimojen ylle sitä ei levitetty.

Telturit toimivat vihkiäisissä teltan pitäjinä. Heidän tehtävänään oli myös häähuoneen koristelu asianmukaiseen kuntoon. Telturitytöt olivat morsiamen ja telturipojat sulhasen palvelijoita vartioiden ja auttaen missä tarvittiin.

Sukututkijoiden on selvitettävä paitsi sukunsa myös ne olosuhteet ja se elinympäristö, missä esi-isät ja esiäidit ovat eläneet ja vaikuttaneet. Tässä tutkijaa auttavat pitäjänhistoriat ja monet kaunokirjalliset ja historia- sekä kansatieteelliset teokset ja tutkimukset. Kustaa Vilkunan "Kihlakunta ja häävuode" on tässä suhteessa yksi sukututkijan läheisimpiä teoksia.

Elja Penttilä

Lastenkirjat

Kirkollisen väestökirjanpidon pääkirjahan oli alkuaan rippikirja, johon oli merkitty tarpeelliset perustiedot ihmisistä, kuten nimet, syntymäajat ja -paikat, rippikoulunkäynti, merkinnät luku- ja kristinopin osaamistaidosta aina lapsesta alkaen sekä perusteelliset merkinnät ehtoollisella käynneistä, joka edellytti huolellista kontrollia. Rippipyhän aattolauantaina oli ripille kirjoittautuminen, jolloin yksilö yksilöltä tutkittiin, oliko henkilö oikeutettu ehtoolliselle. Lukutaidon puute saattoi jo olla esteenä, kun ei päässyt rippikouluun, jonka suorittaminen oli ehtoolliselle pääsyn samoin kuin avioliiton solmimisen ehtona. Juopottelu oli yleisimpiä esteitä rippikoulun käynneille. Kinkereillä otettiin selvää asioista ja tehtiin merkintöjä kirjoihin. Myös kylän vanhimmat, kuudennusmiehet y.m. avustivat papistoa tässä kirjaamisessa. Edelleen avioliittoon kuulutus-, vihkimis-, muutto-, kuolema-, ripittäytymismerkinnät y.m. Rokotusmerkinnät tulivat viime vuosisadan alkupuoliskolla. Rippikirja tarvitsi näin monia merkintöjä varten koko aukeaman. Ne on uusittu pääsääntöisesti kymmenen vuoden väliajoin, kun kirjat olivat tulleet täyteen. Kuolleet ja poismuuttaneet jätettiin pois uusista ja lapsia sekä sisäänmuuttaneita tuli tilalle.

Suuren syntyvyyden ja lapsikuolleisuuden y.m. vuoksi on monissa seurakunnissa pidetty n.s. lastenkirjaa, jolloin on säästetty sippikirjojen tilaa, kun sinne on siirretty vasta sippikoulun käyneet. Lastenkirjan harvempia merkintöjä varten riitti tämän pienehkön kirjan yksi sivu leveyssuunnassa. Suurta kirjavuutta ilmenee lastenkirjojen käytössä. Esim. Messukylässä ei näytä olleen laisinkaan lastenkirjaa, ei ole ainakaan mikrofilmiä kirjastossa. Kuopion maaseurakunnassa ne alkavat v. 1740, samoin Liperissä. Liperin kappelina alkuun esiintyvässä Kontiolahdessa jo 1700. Jos rippikirjoissa on vain aikuismerkintöjä, niin se on

merkki lastenkirjojen olemassaolosta.

<i>Nyb</i>	<i>Michel Monoin</i>	<i>1802</i>	<i>1844</i>	<i>18. Maji 1844</i>	<i>Smolt kyr</i>
	<i>Margreta</i>	<i>1802</i>	<i>1844</i>	<i>11. Maji 1844</i>	<i>fel pa fotan</i>
	<i>Carin</i>	<i>1817</i>			<i>adm. 1/6 45</i>
	<i>Michet</i>	<i>1817</i>	<i>1844</i>	<i>10. Maji 1844</i>	<i>fel pa fotan</i>
	<i>Hjini</i>	<i>1816</i>			
	<i>Johan</i>	<i>1846</i>	<i>1846</i>	<i>25. 46</i>	
	<i>Brita</i>	<i>1842</i>			
	<i>Anna Lena</i>	<i>1845</i>			

Oheinen kuva on kappale Liperin Sotkuman kylän lastenkirjaa 140 vuotta sitten. Yritän sitä tulkita. Tekstiä olen vahvistanut näkyvyyden parantamiseksi. - Ylhäällä vasemmalla "Nyb(yggare)", uutisasukas, päällä "hustrun" (vaimo) lyhennettynä ja sitten heidän nimensä "Michel Monoin" ja "Margreta Smolander (s.) 1802". Alla sitten lueteltu heidän kahdeksan lastaan. Toiseksi vanhin Margreta ynnä hänestä seuraava Maria Ovat kuolleet peräkkäisinä päivinä toukokuussa 1844, päivää aikaisemmin jo 13 vuotias Michel. Hänen kohdallaan on vielä merkintä "fel på fotan", jalkavikainen. Myös merkintä "krympling", rampa, esiintyy toisessa yhteydessä samasta asiasta. Kuolleitten kirjassa on Mikon kuolinsyy näive-tystauti ja tyttöjen tuhkarokko, joka raivosi tuolloin Liperissä. Ennen em. tyttöjä oli Liperissä sinä vuonna ehtinyt kuolla jo toistasataa lasta. Jouluna 1846 kuolee kuusivuotias Johan. Näit-ten lasten nimen päälle on vedetty viiva. He lakkaavat olemasta mukana tässä kirjaamisessa paitsi että heidät merkitään vielä kuolleitten kirjaan. Carin on nimeltään vanhin lapsi. Hänen nimensä rivillä on merkintä lukutaidosta ja osaamisesta kinke-reillä, kiertokoulussa y.m. Nelosen näköinen tarkoittaa välttä-vää, vino viiva heikkoa osaamista. Viimeisenä sillä rivillä "adm. 1/6 45", hyväksytty rippikoulussa 1/6 1845. Entä viiva hänen nimensä päällä? Siirretään rippikirjaan aikuisena, pois-

poistetaan lastenkirjasta. Carin menee pari vuotta myöhemmin avioliittoon, jonka vuoksi oli korkea aika lähteä rippikouluun aikuistumaan. Kolme tyttöä jää tähän kirjaan. Anna Lena on isoäitini. Melkein kaikkien lasten kohdalla on merkintä "vac (cinerade)", rokotettu, Mikon kohdalla "42" (=vuonna 1842 rokotettu). Margretan kohdalla vac.-merkinnän päälle on kirjoitettu "d^o" sama merkintä myös Carin kohdalla. Se on lyhennys sanasta Dito (di:to) ja merkitsee: samoin kuin edellä, yllä. Ja mitä siinä yllä on? Ehkä jotain "smelt kpr.". Veikkaisin, että "v.m." on lyhennys sanasta koppor, rokot. Onko kyse onnistuneesta rokotuksesta tai sen uusimisesta? Mene ja tiedä. Margretan kohdalla vielä (18)42 merkinnee tapahtumavuotta.

Tähän uudisraivaajaperheeseen syntyi kymmenen lasta, joita kuusi kuoli nuorena. Tuhkarokon rinnalla olivat hinkuyskä ja punatauti yleisimmät kulkutaudit. Ankeaa oli elämä. Kun näitä kovia ihmis-kohtaloita seurailee syntyy voimakas rakkauden ja myötätunnon mieliala heitä kohtaan. Myös ajan rajan takana kohtaamisen toivo ja halu viriävät. Elämällä taytyy olla iäisyysarvoa, ajattelee mielellään. Kun saisi kosketuksen tuonpuoleisiin, taivaallisiin. Toivotan Sinulle joulurauhaa ja iloa.

Sirkka Karskela on "Sukututkijan tietokirjassaan" päässyt aivan totuuden ytimeen todetessaan, että "sivistyneen ja monipuolisen ihmisen jaloimpia ja valikoiduimpia harrastuksia lienee esi-isäin elämään tutustuminen".

Briitta Kekki

Tampereen Seudun Sukututkimusseuran
retki Turkuun

Sateisena maaliskuisena lauantaiamuna 31.3.1984 kokoontui asemahalliin 13 tamperelaista sukututkijaa. Retken osanottajat (tamperelaiset): Rakel Kivimaa, Vesa Leppänen, Jorma Räsänen, Marjatta Räsänen, Kirsti Marjamäki, Meri Tila, Eila Vihtiälä, Pasi Kuusiluoma, Leila Mäkinen, Eeva Merikari, Veikko O. Mäkinen, Liisa Ristonen, Nriitta Kekki. Kun lähtölaskenta oli suoritettu, iloiset matkalaiset siirtyivät Turun junaan ja klo 7.10 alkoi matka.

Turun asemalla olivat vastassa Sirkka Karskela, Harto Roth (Turun sukututkijoiden puh.-joht.) ja Leo Ojanen, ja tervetuliaiskahvit juotiin yhdessä Turun asemaravintolassa heti aluksi. Kävely Turun loskaisilla kaduilla räntäsateessa, joka myöhemmin muuttui vesisateeksi, houkutteli enemmänkin mielenkiintoisiin keskusteluihin sukututkimuksesta yleensä ja erikseen, kuin nähtävyyksien katseluun ja näin tutustuttiin toisiimme entistä paremmin. Kävimme Turun kauppahallissa ja pieni mainospala lienee paikallaan: -turkulainen rusinamakkara hallin ovinurkassa nautittuna vetää vertoja mustalle...samoin Lehtisen leivoksia kannattaa ostaa kotijoukoille tuomisiksi.

Turun Pinkka myi Tertin "Sukukirjaa" 25 mk:n alennusmyyntihintaan ja poikkesimme kaupassa (joku tiesi myöhemmin kertoa, että myös Tampereen Pinkasta kirjaa saisi samalla hinnalla). Torin varrella katselimme juttelun ohessa hieman nähtävyyksiä ja torielämää.

Vakuutusyhtiö Sammon arkistomuseon eteen Puolakatu 15:ssä oli saapunut lisää turkulaisia sukututkijoita ja koska paikalla oli kameramies (Pasi), pääsimme yhteiseen valokuvaan.

Vakuutusyhtiö Sammon kiinteistöosaston päällikkö varatuomari Jorma Karskela (Sirkka ja K. Karskelan poika) esitteli meille

Sampo-yhtiön nykyisiä ulkoisia puitteita ja katsoimme mainosfilmin yhtiön toiminnasta, jonka jälk-en siirryimme arkistomuseoon. Siellä kiinnitti ensinnäkin huomiota vuosisadan alun vahnat toimistokalusteet erilaisine kirjoitusvälineineen ja paljon huomiota sai osakseen uljas kassakaappi, jota yrityksistä huolimatta ei saatu auki. Seinillä ja seinänvieruspöydillä lasien alla oli vanhoja vakuutuskirjoja, vakuutusyhtiön mainoksia ja yhtiön kehitystä kuvaavaa materiaalia. Mutta missä tärkein eli tiedot vakuutetuista? Jorma Karskela kertoi, että sellaiset tiedot olivat erittäin salaisia, vain vakuutusyhtiön käytössä, "sillä sellainen vakuutusyhtiö, joka jakaa ihmisten perhesalaisuuksia (perinnöllisiä tauteja, varallisuutta yms.) koskevia tietoja ulkopuolisille, lakkaa pian olemasta vakuutusyhtiö." Se oli vähän niinkuin kylmä suihku liian innokkaalle sukututkijalle. Mutta saimme tietää kuitenkin, että vakuutetuista on kerättyinä paljonkin tietoja, ja toiveajattelijahan ei enempää tarvitsekaan ajatukseen, että ehkä tulevaisuudessa tai mahdollisesti jo nyt erittäin painavan syyn vuoksi ne voisivat olla käytettävissä...

Entinen Maakunnan Provinssi, nykyinen Ritz, Humalistonkadulla tarjosi seisovasta pöydästään hyvin kohtuulliseen hintaan erinomaisen aterian ja sen lomassa kiireettömän tilaisuuden miellyttävään jutteluun ja tutustumiseen.

Turkulaiset sukututkijat olivat kiinnostuneita yhteydenpidosta Tampereen sukututkijoihin tavanomaisten syiden lisäksi myös siksi, että monien juuret ilmeisesti johtivat Hämeen maakuntiin ja Pirkanmaalle, ja tiedonvaihto voisi näin ollen olla antoisaa, koska turkulaiset joutuvat usein tutkimaan samoja sukuja kuin tamperelaiset.

Qwenselin talo ja Apteekkimuseo Läntisellä Rantakadulla retken viimeisenä tutkimuskohteena oli mielenkiintoinen. Museo jakaantui kahteen osaan, joista asuntopuoli erivärisine kamareineen ja muine asuintiloineen oli sisustettu 1750-luvun tyyliin ja apteekkiosa laboratorioineen ja materiaalihuoneineen oli noin 100 vuotta myöhemmltä ajalta. Rintasokeria sai ostaa matkaevääksi ja tuliaisiksi kotiin. Vesa Leppänen kiitti turkulaisia huumorin sävyttämässä puheessaan onnistuneesta retkestämme, ja erityisesti Karskeloita retkiohjelmasta. Hyvästelimme turkulaiset isäntämme asemalla, josta juna lähti Tampereelle klo 15.35.

Eila Vihtiälä

Miten kirjoitan
esivanhempien etunimet

On monia asioita, joita pidämme itsestään selvyyteä syventymättä lähemmin ajattelamaan asian merkitystä. Tällainen asia tuli mieleeni vuosi sitten, kun eräs sukulaiseni valitti maamme lakia, joka kieltää "kaunistamasta" nimeä edes yhdellä kirjaimella. Hänen nimensä on Laina, ja naurahtaen hän sanoi, että se tuo mieleen tietyn väliaikaisuuden. Siksi valitettavaa, ettei hän voi sanoa nimekseen Laila.

Tämä asia tulee monasti esille meidän sukututkijoiden työskentelyssä. Kun etsimme tietoja esivanhempien nimistä, merkitsemme nimet ohjeiden mukaan juuri siinä muodossa, kuin ne tulevat esille tietolähteestämme, joista syntyneiden luettelo eli seurakunnan historinkirja on tärkein. Jos nimeä ei ole sieltä löydettävissä, käytämme sitä muotoa, joka on vanhimmassa alkuperäisessä asiakirjassa. Sillä muistammehan sukututkijan kultaisen säännön: Henkilön nimen voi tutkija liittää esivanhempiansa ketjuun vasta löydettyään nuo kolme alkuperäistä asiakirjamerkitintä, jotka todistavat, että ko. henkilö kuuluu sukupolvien ketjussa merkitsemällemme paikalle. Muussa tapauksessa merkitsemme henkilön mahdollisesti kuuluvan sille paikalle.

Tämä sääntö siis sulkee pois mahdollisuuden käyttää hyväkseen ns. valmista painettua materiaalia, joissa nimiä on mielivaltaisesti suomennettu. Tuo mielivaltaisesti suomentaminen tuli mieleeni lukiessani hyvin ansiokasta sukukirjaa. Luin sitä jo hetken aikaa ennen kuin varmistuin siitä, että nuo samaiset henkilöt löytyvät minun omasta arkistostani, mutta vain erinimisinä. Esimerkiksi Sopo Santintytär (Sohvi Aleksanterintytär Finnen mukaan) on alkuperäisissä lähteissä Sofia Aleksandersdotter. Muita suomennoksia olivat mm. Verner-Vennu, Jöns-Juho, Arvid

Arve, Daniel-Tani, Joonas-Joonas, Turo-Tuure, Josef-Juuse, Escill-Esko, Margareta-Maisa, Cicilia-Cisla, Dorothea-Dordi, Kristiina-Stiina, Ulrika-Riika, Erica-Riika, Hedvig-Heta, Hedda-Heta. Eivätkä nämäkään ole suomalaisia nimiä.

Näin ollen loputtomiin kauniit alkuperäiset nimet oli muutettu tuntemattomiksi niin, ettei niitä lopultakaan oltu suomennettu. Näissä käänöksissä olevat nimet olivat joskus aivan eri alkujuurta: esimerkiksi Heta ja Riika. Eufemia nimelle sen sijaan ei oltu löydetty vastinetta.

Koska meidän tehtävämme on asettaa esivenhempamme siihen aikaan, jossa he ovat eläneet, niin eikö ole myös tärkeätä pitää heidän nimensä aikansa kehyksissä. Jos siis joku Eskolan isäntä löytää sukutaulustaan nimen Exchillius, tietää hän jo nimestä, että se ensimmäinen esko löytyy jo 1600-luvulta. Jos nimi on taas kirjoitettu Eskill, arvaa hän sen paljon nuoremmaksi, ja yleissilmäyksellä pitäjän rippikirjasta näkee, mistä sitä etsiä.

Sitten on se vaikea Yrjö-nimi. Sehän on aikakaudesta riippuen kirjoitettu joko Jöran, Gregorius tai Georgius ja suomennettu Yrjö tai Reco, Yrjölä tai Rekola, siis lopultakin tarkoittaa samaa. Oman kotipitäjäni historiasta löysin erään 1600-luvun alussa eläneen ja "kuninkaissa käyneen" esivanhemman nimeltä Söyrinki, joka oli suomennettu Sipi (Sigfridistä). Söyrinki on suomea - mitä on Sipi? Vaatii erikoisen suurta tarkkaavaisuutta selvittää ko. henkilön henkilötiedot niiden liittämiseksi omiin kokoelmiinsa, koska alkuperäinen nimi on kokonaan muutettu. Toivosinkin, että minua viisaammat henkilöt ottaisivat tämän asian sydämelleen ja kirjoittaisivat tästä johdonmukaisesti esim. Sukuviestissä.

Voisihan tietenkin sulkuihin pistää suomennoksen, jos henkilön lempinimi on tiedossa: esimerkiksi Wilhelmiina (puhuttelunimi Miina, Mimmi), Jemina (Minna), Johannes (Hannes), Matti (Masa) jne. Isoisäni oli Johannes ja sama nimi oli hänen kolmella pojallaan, mutta heidän kaikkien puhuttelunimi on tiedossa, joten ei ole pelkoa heidän sekaantumisestaan.

Nimi on tärkeä samoin kuin syntymäpäivä, siksi sitä pitää kun-

nioittaa. Kunnioittaa kirjoittamalla se samalla tavoin, kuin se on ensimmäisen kerran kirjoitettu, silloin kun se nimi on annettu. Eikö Totta?

o o o

Eila Vihtiälän mielenkiintoinen artikkeli herättäne Orpanan lukijoissa mietteitä, ehkä myös vastustavia mielipiteitä. Kirjoittaja itse toivoo muidenkin sukututkijoiden ajatuksia tästä asiasta. Siispä Orpanan toimittaja toivoo lukijoilta mielipiteitä etunimen suomentamiseen liittyvistä asioista.

Allmän efterlysning.

Emedan refereremännens N:o 21 Karl Henrik Seltälä, från Sääksmäki socken, N:o 16 Alexander Ketola, från Berttula kapell, N:o 93 Gustaf Arthur Grönlund, från Tammela socken, och N:o 2 Johan Henrik Heikkilä, från Jokkis kapell, hvilka utan kändt förfall uteblifvit från innemärande års öfningsmöte med Urdiala refererwifompani, afwikit sina hemorter och okändt är, hwar de för närvarande wistas; ty warda de härigenom allmänneligen efterlyste med uppmaning till wederbörande krono- och stadsbetjente att dem efterspana och wid anträffandet mot bewis, som torde tillfändas Kronolänsmannen i Urdiala distrikt, instämma dem till innemärande års lagtima hösteting i Urdiala och Aktas sockens tingslag, hwilket ting widtager den 20 snart instundande November och förrättas å Köhwäri hemnan i Toijala by af sistlagde socken, för att höras angående orsakerna till deras omförmälda uteblifwande. Lawastehus å Landskansliet den 31 Oktober 1899.

På Gubernörsembetets wägnar:

Knut Anthoni.

Meinen esintäkuutus.

Koska refererimiehet N:o 21 Karl Henrik Seltälä, Sääksmäen pitäjämästä, N:o 16 Aleksander Ketola, Berttulan kappelistä, N:o 93 Gustaf Arthur Grönlund, Tammelan pitäjämästä, ja N:o 2 Johan Henrik Heikkilä, Jokioisten kappelistä, jotta ilman tunnettua estettä owat poisjääneet tämän muoden harjoituksesta Urjalan refererwifomppaniassa, owat poistuneet kotipaitoilansa ja tuntematonta on, niissä he nyhyään oleskelewat; sentähden kuulutetaan heitä täten yleisesti etsiskeltäwiksi kehoittamalla asianomaisia ruunun- ja kaupunginpalmeltoita heitä etsiskelemään ja saawuttaessa todistusta vastaan, joka lähetettäne Urjalan piirin nimismiehelle, haastamaan heidät sijäläolewan muoden laillisuuskäsiin syyskäräjiin Urjalan ja Akaan pitäjien käräjäkunnassa, jotta käräjät alkawat pian tulewan Marraskuun 20 päiwänä ja pidetään Köhwäriin talossa wiimemainitun pitäjän Toijalan kylässä, kuulusteltawiksi syistä heidän edellämäinittuun poisjäämiseensä. Hämeenlinnan Lääninkansliassa Lokakuun 31 päiwänä 1899.

Gubernöörinwiraston puolesta:

Rich. Leon. Wigren.

N:o 5,351

Liisa Ristanen

Muistelmia Turkin sodan
aikaisesta Lotta Svärdistä

Kaikki lukijat ovat ehkä joskus kuulleet Turkin sodasta ja siihen liittyvistä tarinoista. Mutta harva meistä nykyajan ihmisistä varmaankaan tietää, että meillä suomalaisilla oli tuossa sodassa oma "Lotta Svärdimme". Ja siitä aijon nyt kirjoittaa.

Tämä henkilö Hilda Maria Jernvall, omaa sukuaan Ristonen, putkahti esille, kun tutkiskelin mieheni sukujuuria viime vuosisadan puolelta ja näin ollen huomasin, että hän on minun appeni täti. Kiinnostus alkoi kasvaa, kun vielä kälyni toi erilaisia tallettamiaan lahtileikkeitä nähtäväkseni.

Hilda Maria syntyi Keski-Suomessa talon tyttärenä ja muutti noin 20-vuotiaana Helsinkiin, meni herrasväkeen piiaksi, kuten sanonta siihen aikaan kuului ja oli hyvin pidetty henkilö. Jonkun aikaa Helsingissä oltuaan hän tutustui nuoreen ja komeaan Kaartin vääpeliin Janne Jernvalliin. He menivät kihloihin ja tuota kihloissa oloa kesti sitten kokonaista viisi vuotta. Siinä sitä ystävät ja kylänmiehet jo ihmettelivät, kun eivät jo naimisiin menneet. Vaan kun Hilda Maria tuumasi, että kun hänellä on näin hyvä palveluspaikka ja tuo vääpelin palkka on vain 45 mk kuukaudessa, niin koitettiin vain säästää oman kodin perustamista varten.

Samalla Hilda Maria kertoi, etteivät hänen omaisensa oikein pitäneet tästä kihlauksesta. Olivat näet sanoneet, että etkös olisi saanut vaikka edes poliisia, ettei nyt sotilaalle tarvitse mennä. Kas kun ei vääpeliä pidetty tavallista sotamiestä parempana ja einä nyt missään tapauksessa poliisin veroisena.

Niinpä tuota kihloissaoloaika oli jatkunut pidempäänkin, mutta alkoi tuo Turkin sota, jonne Jannenkin oli lähdeittävä. Suomen kaarti lähti Turkin sotaan kuudentena päivänä syyskuuta 1877.

Viikkoa ennen tuota lähtöä Hilda Maria ja Janne vihittiin, että viikko siinä kuherruskuukautta ehdittiin pitämään.

Seuraava päivänä kaartin lähdön jälkeen Hilda Maria liittyi Suomen Punaiseen Ristiin. Hän oli nimittäin jo nuorena kotona ollessaan opetellut sairaanhoitoa tohtori Helströmin johdolla. Tohtori oli asunut Hilda Marian kotitalossa ja kehoittanut tätä jatkamaan tuolla alalla.

Niinpä hän 2 viikkoa Punaiseen Ristiin liittymisensä jälkeen lähti tohtori Runebergin johtaman avustusretkikunnan mukana kohti rintamaa.

Vaan rintamalle saakka ei tämä retkikunta kuitenkaan mennyt, vaan alkoi ottamaan haavoittuneita vastaan Pietarissa ja sen lähetyvillä. Haavoittuneita oli paljon, joukossa hyvinkin vaikeita tapauksia. Hoitohenkilökunnalla oli kädet täynnä työtä hoitaessaan näitä sotilaita.

Senaikainen ambulanssi, minkälainen se sitten lieneekin, kuljetti haavoittuneet Helsinkiin Kaartin sairaalaan ja Hilda Maria oli aina mukana kuljetuksessa hoivaten ja auttaen sairaita. Leikkauksissa hän myös oli mukana aina kun vain ehti. Sairaala oli aina täynnä; kun toisia pääsi pois, oli toisia heti tulossa. Sydän syrjällään Hilda Maria myös seurasi aina uusien haavoittuneiden tuloa ja katseli tarkoin, milloin hänen oma Jannensa olisi ehkä ollut uusien tuloikkaiden joukossa. Mutta niin vain oli onni mukana, että Janne saapui kuin saapuikin ihan terveenä komppaniansa mukana sodan loputtua kotiin.

Janne, alias Vääpeli Lemminkäinen, kirjoitti aikoinaan muistelmansa Turkin sodasta, oman komppaniansa vaiheista. Kirjoitan siitä joskus toiste. Historiaa lukeneethan tietävät Turkin sodan maineikkaimman taistelun, Gonyi Dubnjakin taistelun, joka käytiin 24 päivänä lokakuuta 1877. Kun kaartilaiset aikanaan palasivat, oli heidän mukanaan toista sataa haavoittunutta. Yksi heistä, kertoi Hilda Maria, Närhinen-nimeltään kuoli Viipurissa juuri, kun viipurilaiset juhlivat kaartilaisten paluuta. Viipurilaiset tahtoivat itse pitää tämän siellä kuolleen kaartilaisen omanaan, hautasivat hänet komeasti ja pystyttivät hänen haudalleen ristin,

jossa Hilda Maria muisteli olevan kirjoitettuna tähän tapaan: "Hän Turkia vastaan taisteli, mutta Luoja toi Hänet synnyinmaalleen takaisin". Kun Hilda Marialta kyseltiin sen aikaisia sairanhoidotapoja, vastasi hän, että tehtiin hyvinkin vaikeita leikkauksia, haavat sidottiin huolella ja puhteutta harrastettiin kovasti.

Muuten olivat kaartilaiset helsinkiläisten lellipoikia. Sairaalaan lähetettiin jos jotakin aina viiniä ja konjakkia myöten. Hilda Maria sanoi, että kaartilaiset viettivät puhdasta ja raitista elämää. Kertoessaan vielä elämästään Hilda Maria sanoi, että hän olisi halunnut valmistautua kätilöksi, mutta hänen miehensä ei sallinut sitä, että vaimo olisi aina menossa sekä yöllä että päivällä ja niin tuo ajatus sitten jäi. Vielä Hilda Maria kertoi, kuinka hän sai seurata kaartia leirille Lappeenrantaan ja Krsasnoje Seloon upseeriklubin ruokaemäntänä. Hän oli Lappeenrannan leirillä mm. silloin, kun keisari kävi siellä. Hän sai Krasnoje Selossa nähdä sen suuren paraatin, johon Aleksanteri II oli koonnut sotilasedustajat valtakuntansa eri osista. Se oli ollut kirjava ja mielenkiintoinen näky suomalaisen väepelin rouvan silmälle.

Mainitsin tuolla aiemmin tuon Gorni Dübnejakin taistelun enkä malta olla kertomatta, miten tuo taistelu tuli vielä Hilda Marialle 25 vuoden jälkeen elävänä mieleen. Ennen tuon taistelun alkua oli hänen miehensä kirjoittanut hänelle kirjeen siltä varalta, jos sattuisi kaatumaan. Kirjeen Janne antoi rykmentin pastorille aikanaan kotiin lähetettäväksi, mutta tuo kirje jäi pastorin tavaroitten joukkoon. 25 vuotta myöhemmin pastori kuoli. Hänen perikuntansa löysi tuon postittamattoman kirjeen ja he postittivat sen. Yllätys oli melkoinen niin Hilda Marialle kuin Jannellkin.

Näitä kaikkia muistoja kertoessaan Hilda Maria sanoi, että hänellä on paljon kaikkia esineitä ja muistelmia, jotka hän kaikki tulee antamaan museoon mainiteb miehensä Yrjönrstit jo olevan siellä. Nythän tuosta ajasta ei ole enään kuin muistot jäljellä, sen ajan maineikkaista sotilaista ja heidän Lotta Svärdeistään, sillä eihän toki Hilda Maria ainoa ollut. Mutta onhan kuitenkin vielä nykypolvellekin tuttu laulu: "Paljon on kärsitty vilua ja nälkää Balkanin vuorilla taistellessa".

Pankkiavain ja aina käteistä

STS palvelee asiakkaitaan vuorokauden ajoista riippumatta nopeasti ja siellä missä asiakkaat liikkuvat. Pikapankki ja maksupalvelu edustavat tätä vapauttavaa pankkiajattelua, jolla STS erottuu. Käteistä saat aina kun tarvitset.

UUSI ASIAKASETU

Vuonna 1985 STS on mukana valtakunnan kattavimmassa pankkiautomaattiverkostossa. Verkkoon kuuluvat STS:n lisäksi PSP, HOP, KOP ja SYP. Voit nostaa käteistä yli 400 automaatista kautta Suomen. STS-Pikapankki ja maksupalvelu tuovat uuden vapauden raha-asioiden hoitoon. Tule keskustelemaan.

 STS-PIKAPANKKI 24^h